

Paweł GOLIŃSKI

Uniwersytet Łódzki

TURYSTYKA RELIGIJNA NA PRZYKŁADZIE WYJAZDÓW ORGANIZOWANYCH PRZEZ ŁÓDZKIE DUSZPASTERSTWA AKADEMICKIE

Wstęp

Turystyka religijna powszechnie uważana jest za turystyczne wędrowanie, gdzie obok zwyczajnych motywów turystyki (chęć ruchu, odpoczynku, zaspokojenia poznawczych pragnień) występują motywy religijne (chęć poznania ośrodków kultu, religijnych zabytków, uczestnictwo w religijnych obchodach i uroczystościach) (OSTROWSKI 1999). Według A. JACKOWSKIEGO (2003) głównym motywem udziału w takich podróżach był od początku motyw religijny i takie podróże chronologicznie są wcześniejsze niż podejmowane dla przyjemności i zaspokojenia ciekawości, czyli z motywów poznawczych.

Do turystyki religijnej odnoszą się także dokumenty kościelne, takie jak „Wskazania ogólne dla duszpasterstwa turystycznego” oraz dokument Papieskiej Rady ds. Migranców i Podróżnych o pielgrzymowaniu. M. OSTROWSKI (1999) podaje, że już papież PAWEŁ VI (1991) i JAN PAWEŁ II (1991) określali pielgrzymki szczególnymi formami turystyki. Kościelne dokumenty pokazują, że w turystyce religijnej odzwierciedlają się znaki czasu, które stanowią pozytywne wyzwanie dla Kościoła i szansę nowej ewangelizacji. Jednak określenie pielgrzymek turystyką religijną wywołuje czasami sprze-

ciw w kościelnych kręgach, gdyż ich członkowie nie chcą, by pielgrzymowanie zostało podporządkowane komercyjnym celom, co mogłoby zagrozić ich religijnemu charakterowi.

Z powyższego wynika, że turystyka religijna i pielgrzymki są podróżowaniem, w którym dominują cele religijne i kultyczne, co nie wyklucza równoległych motywów, takich jak przeżycie przyjaźni we wspólnocie, chęć poznawania nowych okolic i zabytków, rekreacji, a nawet doświadczenie rozrywki i przygody (NOLAN, NOLAN 1989).

Duszpasterstwem akademickim jest społeczność, którą charakteryzuje manifestowanie przekonań religijnych poprzez udział w liturgii Kościoła katolickiego oraz innych pośrednich formach demonstracji religijnej. Zbiorowość tę charakteryzuje także przynależność do środowiska akademickiego z racji studiów bądź pracy zawodowej (JARKIEWICZ 2000). Duszpasterstwo akademickie jest także organizacją *non-profit*, działającą zwykle przy kościołach i klasztorach, zrzeszającą studentów szkół wyższych i ludzi w wieku studenckim pragnących pogłębiać swoją tożsamość chrześcijańską i ogólnoludzką (działania *ad intra*) oraz chcących zrobić coś fajnego dla innych (*ad extra*)(www.kamienica.lodz.dominikanie.pl).

W niniejszej pracy podjęto próbę przedstawienia turystyki religijnej na przykładzie wyjazdów organizowanych przez łódzkie duszpasterstwa akademickie. W tym celu przeprowadzono badania ankietowe wśród członków czterech łódzkich duszpasterstw, które uzupełniono informacjami uzyskanymi w wyniku kwerendy literatury i stron internetowych oraz wywiadów przeprowadzonych z członkami duszpasterstw oraz duszpasterzami. Umożliwiło to wyróżnienie motywów, którymi kierują się studenci decydując się na udział w wyjazdach organizowanych przez duszpasterstwa akademickie. Wyznaczono również destynacje tych wyjazdów i przedstawiono opinię na temat duszpasterstw jako organizatorów turystyki dla studentów.

Historia duszpasterstw akademickich w Polsce

Początki duszpasterstw akademickich w Polsce sięgają XIV wieku, kiedy po raz pierwszy wyznaczono kościół akademicki dla studentów Akademii Krakowskiej i był nim kościół pw. św. Anny, mieszczący się obecnie w pobliżu Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz Rynku Głównego w Krakowie. Tutaj też powstało pierwsze duszpasterstwo akademickie w Polsce erygowane

dekretem przez biskupa krakowskiego kardynała Adama Sapiechę w 1927 roku (www.da-krakow.pl).

Kolejnym centrum akademickim w XVI wieku stał się kościół św. Jana w Wilnie. Rozwój katolickich zrzeszeń akademickich nastąpił pod koniec XIX wieku, a ich rozkwit przypadł na okres po odzyskaniu niepodległości. Proces tworzenia duszpasterstw akademickich został zatrzymany poprzez wybuch II wojny światowej. Po jej zakończeniu wraz z powstającymi placówkami naukowymi władze kościelne tworzyły duszpasterstwa akademickie (JARKIEWICZ 2004).

W Łodzi pierwsze duszpasterstwo akademickie formalnie powołano w 1945 roku (www.facebook.com/jda.lodz). Wtedy też w mieście powstało siedem państwowych uczelni. Było to nowe doświadczenie dla kościoła łódzkiego, który wcześniej nie miał doświadczenia w pracy duszpasterskiej z młodzieżą akademicką. Duchowa opieka nad studentami została powierzona jezuitom, którzy otrzymali kościół przy ulicy Sienkiewicza 60, a pierwszym duszpasterzem akademickim bp Włodzimierz Jasiński mianował o. Tomasza Roztworowskiego SJ (www.jdalodz.pl). Przez lata działalności duszpasterstwa głównie ze względów politycznych często zmieniali się duszpasterze, jednakże największy wpływ na rozwój, funkcjonowanie i duchowość łódzkiego ośrodka miał jego pierwszy opiekun. Głównym punktem działalności duszpasterstwa były niedzielne msze święte oraz rekolekcje wielkopostne. Z czasem program spotkań zaczęto rozbudowywać, były to spotkania dyskusyjne. Przy duszpasterstwie jezuitów założono bibliotekę, organizowano otwarte wykłady z różnych dziedzin, a także kurs z zakresu teologii i filozofii, który uprawniał do pracy w instytucjach kościelnych, katolickiej prasie i w katechizacji. Ważnym polem działalności duszpasterstwa były wspólne wyjazdy, czyli skupienia, kursy, pielgrzymki, rekolekcje, obozy wakacyjne, rajdy i zimowiska. Był to idealny sposób na zintegrowanie się społeczności akademickiej należącej do duszpasterstwa. Wyjazdy takie miały określony program, na który składały się m.in. codzienne msze święte, modlitwy, zawody sportowe, praca z miejscową ludnością. Wspomniane wyjazdy zapoczątkowały również tradycję pielgrzymek młodzieży akademickiej z Łodzi na Jasną Górę, które rozpoczęły się 18 lipca 1954 roku, a od kolejnego roku odbywały się w maju (PRZYBYSZ 2008).

Na początku lat 60. XX wieku w Łodzi powstały trzy nowe duszpasterstwa akademickie. W 1963 roku Towarzystwo Salezjanów utworzyło przy parafii św. Teresy Duszpasterstwo Akademickie „Węzeł”, które otaczało opieką studentów z pobliskiego miasteczka akademickiego „Lumum-

bowo". Opiekę nad studentami objął proboszcz parafii – ks. Józef Król, jednakże oficjalnie mianowanym przez bpa Michała Klepacza duszpasterzem został w październiku 1964 roku ks. Jan Palusiński (www.wezel.lodz.salezjanie.pl). Studenci gromadzili się w pomieszczeniach w podziemiach świątyni. W marcu 1965 roku duszpasterstwo salezjanów otrzymało nazwę „Węzeł”. Nazwa ta związana jest z wydarzeniem, które miało miejsce podczas jednego z pierwszych kuligów zorganizowanych dla studentów, gdy sznur ciągnący sanie zerwał się. Od tego czasu jest on zawieszony w miejscu spotkań studentów jako symbol wiążącej się braci akademickiej. „Węzeł” rozwijał się bardzo dynamicznie i w 1967 roku stał się głównym duszpasterstwem akademickim w Łodzi, gdyż przyciągał studentów ciekawą ofertą spotkań.

W 1964 roku przy łódzkiej Katedrze pw. św. Stanisława Kostki powstał ośrodek duszpasterski „Piątka”, który dzięki swojej lokalizacji zrzeszał przede wszystkim studentów Politechniki Łódzkiej. Nazwa tego duszpasterstwa wzięła się od numeru budynku przy ulicy Worcella, dziś ks. Ignacego Skorupki, w którym odbywały się spotkania duszpasterstwa. Pracę w tym ośrodku podjął na polecenie bpa Michała Klepacza ks. Norbert Rucki (www.da5.lodz.pl). Początkowo spotkania odbywały się bardzo nieregularnie, jednak z czasem usystematyzowano harmonogram prac i spotkań duszpasterstwa. Od 1972 roku ośrodek był otwarty codziennie. Duszpasterstwo to także przyciągało rzesze studentów bogatą ofertą. „Piątka” była jednym z pierwszych duszpasterstw na terenie Polski, które prowadziły kolędę „po pokojach” w akademikach (www.facebook.com/da.piatka).

Czwarte spośród duszpasterstw akademickich Łodzi powstało w roku 2004 w domu zakonnym łódzkich dominikanów, który mieści się w jednej z kamienic przy ulicy Zielonej – stąd też nazwa duszpasterstwa „Kamienica” (www.facebook.com/kamienica). Już od początku pobytu dominikanów w Łodzi pojawiali się w ich siedzibie studenci i w ten sposób rozpoczęło się organizowanie nowego duszpasterstwa.

Współczesna działalność duszpasterstw akademickich polega w głównej mierze na prowadzeniu codziennych spotkań o różnorodnej tematyce dla młodzieży akademickiej. Ważnym elementem pracy duszpasterskiej jest codzienna msza święta oraz rekolekcje adwentowe i wielkopostne. Duszpasterstwa akademickie mają bogatą ofertę duszpasterską, na przykład spotkania modlitwne, filozoficzne, kulturalne, sportowe i wiele innych, by przyciągnąć do siebie jak największą liczbę studentów.

Wyjazdy organizowane przez łódzkie duszpasterstwa akademickie

Duszpasterstwa akademickie w Łodzi, poza oferowaniem studentom spotkań w ciągu roku akademickiego w swoich siedzibach, organizują wycieczki bądź ich członkowie uczestniczą w wyjazdach organizowanych przez inne podmioty. Stowarzyszeni we wszystkich łódzkich duszpasterstwach mogą korzystać z oferty turystycznej, która jest bardzo zróżnicowana. Programowanie oferty wyjazdów organizowanych przez duszpasterstwa akademickie należy do ich członków oraz duszpasterzy. W większości przypadków studenci z duszpasterzami wspólnie ustalają cel wyjazdu, jego termin, czas trwania, środki transportu oraz koszty. W związku z samodzielną organizacją tych podróży, ich koszty są niewielkie, gdyż duszpasterstwa nie czerpią żadnych korzyści finansowych z ich organizacji.

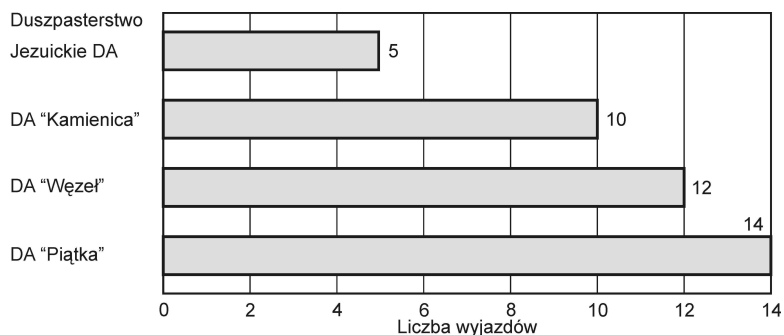
W wyjazdach takich mogą uczestniczyć nie tylko ich stali członkowie, ale tak naprawdę wszyscy chętni, gdyż informacje o wyjazdach są podawane w ogłoszeniach w czasie mszy świętych, publikowane na stronach internetowych oraz profilach duszpasterstw na portalu społecznościowym facebook.com.

W przeprowadzonych badaniach opinię swoją wyraziło 120 respondentów (30 z każdego duszpasterstwa akademickiego), spośród których uczestnictwo w wycieczkach organizowanych przez łódzkie duszpasterstwa akademickie zadeklarowało 48% badanych (58 osób). Kobiety stanowiły wśród nich 89%, mężczyźni natomiast 11%. Respondenci pochodzili w większości (70,7%) z obszaru województwa łódzkiego, a pozostali z następujących województw: mazowieckiego (Krzywda, Książenice, Przasnysz), małopolskiego (Limanowa) oraz kujawsko-pomorskiego (Włocławek).

Najwięcej osób, które brały udział w wyjazdach organizowanych przez łódzkie duszpasterstwa studiowało na Uniwersytecie Łódzkim. Kolejną grupą byli studenci Uniwersytetu Medycznego, a trzecią uczelnią pod względem liczebności studentów uczestniczących w tych podróżach była Politechnika Łódzka. Pozostałe uczelnie: Akademia Muzyczna, Akademia Sztuk Pięknych oraz Szkoła Wyższa Cosinus, reprezentowane były mniej licznie.

Badane osoby z łódzkich duszpasterstw wykazały 41 wycieczek, w których uczestniczyły w latach 2009–2016 (rys. 1). Najwięcej wyjazdów (14) zostało wymienionych przez respondentów z Duszpasterstwa Akademickiego (DA) „Piątka”, następne w kolejności to DA „Węzeł” (12) i DA „Ka-

mienica” (10). Najmniej wycieczek (5), w których uczestniczyli respondenci, organizowało najstarsze łódzkie duszpasterstwo akademickie – Jezuickie DA.

Rys. 1. Liczba wyjazdów organizowanych przez łódzkie duszpasterstwa akademickie w latach 2009–2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Respondenci wymienili 41 podróży turystycznych, spośród których najczęściej wskazywane były: wyjazd na Jezuickie Dni Młodzieży z Jezuickiego DA (18 wskazań), następnie ferie zimowe (12 wskazań) i integracyjne wyjazdy „Jesieniówka” (10 wskazań) organizowane przez DA „Kamienica”, z DA „Piątka” były to wakacje na Kaszubach (8 wskazań) oraz wyjazdy na Europejskie Spotkania Młodych Taizé (7 wskazań). Najkrótsze wycieczki wskazywane przez ankietowanych trwały jeden dzień, najdłuższe 14 i 15 dni. W zdecydowanej większości były to wyjazdy krajowe, choć nie brakowało również podróży zagranicznych. Środkami transportu najczęściej wskazywanymi przez respondentów były: samochód osobowy, autokar i pociąg. Przemieszczali się również pieszo, korzystając z autostopu, samolotem, transportem wodnym oraz rowerem. Wyjazdem, który wymagał najmniej nakładów finansowych od jego uczestników były kolonie z dziećmi ze świetlicy środowiskowej z DA „Piątka” (0 zł), najdroższym natomiast była Pielgrzymka do Ziemi Świętej, również z „Piątki” (3400 zł). Średni koszt wycieczek wyniósł 364 zł.

W wyniku przeprowadzonych badań ankietowych utworzono typologię wyjazdów organizowanych przez łódzkie duszpasterstwa akademickie.

Pierwszego podziału dokonano ze względu na czas trwania podróży i wyróżniono:

Tab. 1. Wyjazdy organizowane przez łódzkie duszpasterstwa akademickie w latach 2009–2016

Lp.	Duszpasterstwo	Nazwa wyjazdu	Liczba wskazań	Liczba dni	Miejscowość docelowa	Środki transportu	Poniesione koszty (w zł)
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Jezuickie DA	Jezuickie Dni Młodzieży	18	8	Święta Lipka	Samochód osobowy, autokar, pociąg	400
2	DA „Kamienica”	Ferie zimowe	12	5-8	2015 – Hermianice, 2014 – Jamna, 2013 – Małe Ciche, 2011 – Gorce	Autokar	250-600
3	DA „Kamienica”	Jesieniówka	10	3	Sulejów, Justynów	Samochód osobowy, pociąg	90
4	DA „Piątka”	Kaszuby	8	10	Małe Swornegacie	Samochód osobowy	300
5	DA „Piątka”	Europejskie Spotkanie Młodych Taizé	7	5	2009 – Poznań, 2013 – Strasburg, 2014 – Praga	Autokar	450-500
6	DA „Piątka”	pielgrzymka do Santiago de Compostela	6	15	Santiago de Compostela (Hiszpania)	Pieszno, autostop, samolot	1000
7	DA „Węzeł”	Majówka	6	2-5	2014 – Wilno (Litwa), 2013 – Poznań, 2012 – Lwów (Ukraina)	Samochód osobowy	80-250
8	DA „Węzeł”	Skupienie wielkopostne	5	3	Czerwiński nad Wisłą	Samochód osobowy	70
9	DA „Węzeł”	Marsz Niepodległości	5	1	Warszawa	Samochód osobowy	50
10	Jezuickie DA	Skupienie duszpasterstwa	5	3	Guzew (k. Łodzi)	Samochód osobowy	100
11	Jezuickie DA	Wakacje – Tatry	5	6-10	Małe Ciche	Samochód osobowy, autokar, pociąg	600-750

1	2	3	4	5	6	7	8
12	DA „Kamienica”	Akademicka Pielgrzymka na Jasną Górę	4	3	Jasna Góra (Częstochowa)	Pociąg	150
13	Jezuickie DA	Majówka	4	3-5	2014 - Swolszewice Małe, 2012 - Ustrzyki Dolne, 2011 - Szczyrk	Samochód osobowy	300-600
14	DA „Piątka”	Akademicka Pielgrzymka na Jasną Górę	3	3	Jasna Góra (Częstochowa)	Autokar	150
15	DA „Węzeł”	Splyw kajakowy Czarną Hańczą	3	4	Suwalki	Pieszo, transport wodny	350
16	DA „Węzeł”	Wyjazd w góry	3	3	Sucha Beskidzka	Samochód osobowy	300
17	DA „Węzeł”	Akademicka Pielgrzymka na Jasną Górę	3	3	Jasna Góra (Częstochowa)	Autokar	150
18	DA „Kamienica”	Splyw kajakowy Pilicą	3	5	Tomaszów Mazowiecki	Autokar, pociąg, transport wodny	100
19	DA „Kamienica”	Autostopem do Fraszat-tiego	3	14	Turyn (Włochy)	Pieszo, autostop, pociąg	1000
20	DA „Piątka”	Pielgrzymka do Ziemi Świętej	2	8	Jerozolima (Izrael)	Samolot	3400
21	DA „Piątka”	Wyjazd zimowy	2	7	Zell am See (Austria)	Autokar	1800
22	DA „Węzeł”	Raid Beskid Śląski	2	7	Wisła	Pieszo, samochód osobowy	350
23	DA „Węzeł”	Lednica	2	1	Pola Lednickie	Autokar	100
24	DA „Kamienica”	Wyjazd odpowiedzialnych za DA	2	3	Kraków	Pociąg	70
25	DA „Piątka”	Pieszka Pielgrzymka na Jasną Górę	1	6	Jasna Góra (Częstochowa)	Pieszo	100
26	DA „Piątka”	Wyjazd Sylwestrowy	1	6	Ochotnica Dolna	Samochód osobowy	100

1	2	3	4	5	6	7	8
27	DA „Piątka”	Kolonie z dziećmi ze świetlicy	1	5	Mikoszewo	Autokar	0
28	DA „Piątka”	Wycieczka do Uniejowa	1	2	Uniejów	Samochód osobowy	50
29	DA „Piątka”	Marsz Niepodległości	1	1	Warszawa	Pieszo, samochód osobowy	30
30	DA „Piątka”	Rajd rowerowy do Sulejowa	1	3	Sulejów	Rower	50
31	DA „Piątka”	Autostopem do Rzymu	1	14	Rzym (Włochy)	Autostop	800
32	DA „Piątka”	Lednica	1	1	Pola Lednickie	Samochód osobowy	50
33	DA „Węzeł”	Rekolekcje Saruel	1	14	Różanystok	Autokar, pociąg	500
34	DA „Węzeł”	Rogów	1	1	Rogów	Samochód osobowy	30
35	DA „Węzeł”	Wyjazd listopadowy	1	3	Puławny	Samochód osobowy	150
36	DA „Węzeł”	Spyw kajakowy	1	1	Uniejów	Samochód osobowy, transport wodny	50
37	DA „Kamienica”	Autostop - Studzniczna	1	7	Studzniczna	Autostop	200
38	DA „Kamienica”	Sylwester	1	2	Tomaszów Mazowiecki	Autokar	50
39	DA „Kamienica”	Piesza Pielgrzymka Dominikańska	1	7	Jasna Góra (Częstochowa)	Pieszo	150
40	DA „Kamienica”	Forum Dominikańskich DA	1	6	Jamna	Pociąg	200
41	Jezuickie DA	Europejskie Spotkanie Młodych Taizé	1	5	Poznań	Pociąg	300

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

- wyjazdy krótkie – jednodniowe (bez noclegu poza miejscem zamieszkania): Marsz Niepodległości, Lednica, Rogów oraz spływ kajakowy do Uniejowa;
- wyjazdy krótkookresowe (od 2 do 7 dni): wycieczka do Uniejowa, sylwester, Jesieniówka, skupienia duszpasterstw, Akademicka Pielgrzymka na Jasną Górę, wyjazdy w góry, rajdy rowerowe, wyjazdy odpowiedzialnych za duszpasterstwo, spływy kajakowe, Europejskie Spotkania Młodych Taizé, Piesza Pielgrzymka Łódzka oraz Dominikańska, Forum Dominikańskich DA, rajdy piesze, a także pielgrzymka autostopem do Studzienicznej;
- wyjazdy długookresowe (powyżej 7 dni): Jezuickie Dni Młodzieży, Pielgrzymka do Ziemi Świętej, wakacje na Kaszubach, pielgrzymki autostopowe do Rzymu i Turynu, rekolekcje Saruel, pielgrzymka do Santiago de Compostela, wyjazdy majówkowe, ferie zimowe oraz wakacje w Tatrach;

Kolejnego podziału dokonano ze względu na destynację:

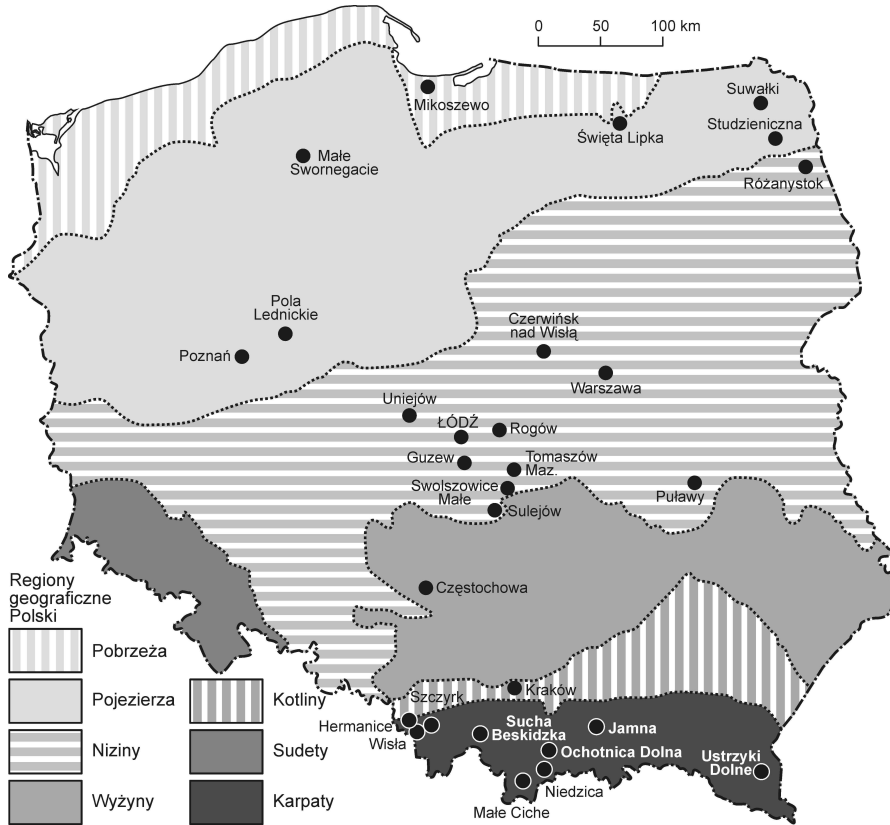
- wyjazdy zagraniczne: pielgrzymka do Santiago de Compostela, pielgrzymki autostopem do Rzymu i Turynu, pielgrzymka do Ziemi Świętej, ferie zimowe w Zell am See w Austrii, Europejskie Spotkania Młodych Taizé w Strasburgu i Pradze, a także majówkowe wyjazdy do Wilna (Litwa) oraz do Lwowa (Ukraina);
- wyjazdy krajowe: pozostałe wyjazdy wskazane przez respondentów.

Trzeciego podziału dokonano ze względu na główny cel podróży:

- wyjazdy *stricte* religijne, takie jak: pielgrzymki (piesze, autostopowe i inne), spotkania młodzieży Taizé, Lednica i Jezuickie Dni Młodzieży, rekolekcje, skupienia duszpasterstw itp.;
- wyjazdy łączące ze sobą cele poznawcze, rekreacyjne, wypoczynkowe z religijnymi, na przykład wakacje, spływy kajakowe, wyjazdy wakacyjne, ferie, majówki, rajdy piesze i rowerowe, wyjazdy sylwestrowe itp.

Miejscowości docelowe podróży organizowanych przez łódzkie duszpasterstwa akademickie zlokalizowane są na obszarze całej Polski (rys. 2). Największa koncentracja tych miejscowości została wskazana przez respondentów na południu kraju: Częstochowa, Hermanice, Wisła, Szczyrk, Sucha Beskidzka, Kraków, Małe Ciche, Niedzica, Ochotnica Górna, Jamna i Ustrzyki Dolne. Kolejny region z największą koncentracją odwiedzanych przez respondentów miejscowości, to centrum Polski: Warszawa, Czerwińsk nad Wisłą, Uniejów, Guzów, Swolszewice Małe, Sulejów, Tomaszów

Mazowiecki, Rogów. Do tego regionu można zaliczyć także Poznań, Pola Lednickie oraz Puławy. Pozostałe miejscowości zlokalizowane są na północy i północnym wschodzie kraju i są to: Małe Swornegacie, Mikoszewo, Święta Lipka, Suwałki, Studzieniczna oraz Różanystok. Niektóre z tych miejscowości to ośrodki kultu bądź miejsca związane z zakonami prowadzącymi duszpasterstwa akademickie.

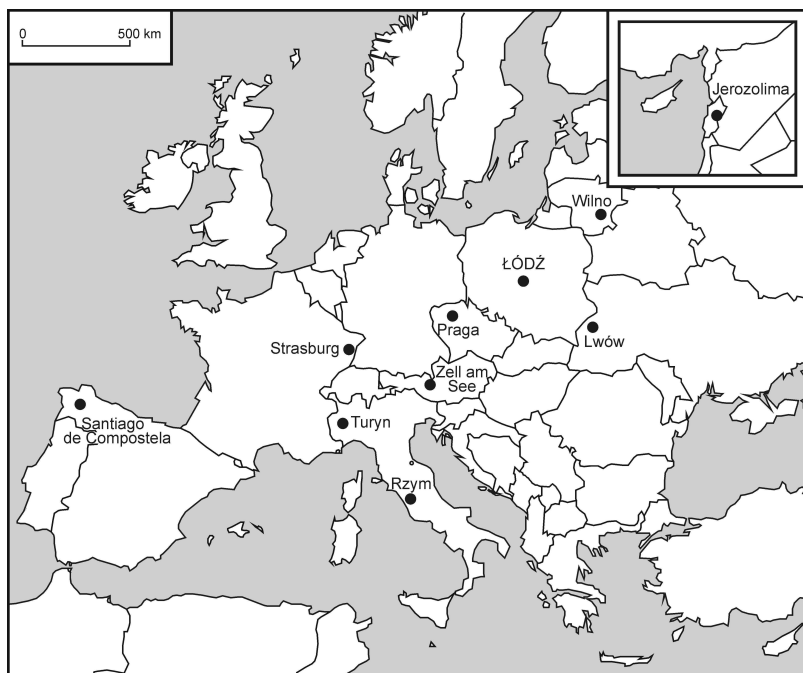

Rys. 2. Miejscowości docelowe wyjazdów krajowych organizowanych przez łódzkie duszpasterstwa akademickie w latach 2009–2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych na podkładzie www.geografia24.eu

Oprócz wycieczek krajowych trzy spośród łódzkich duszpasterstw organizowały wyjazdy zagraniczne (w Europie i Azji) (rys. 3). Najwięcej z nich zorganizowało DA „Piątka” (6 wyjazdów) i były to: pielgrzymka do

Santiago de Compostela (Hiszpania), pielgrzymka autostopem do Rzymu (Włochy), Europejskie Spotkania Młodych Taizé w Pradze (Czechy) i Strasburgu (Francja), ferie zimowe w Zell am See (Austria) oraz pielgrzymka do Ziemi Świętej (Izrael). Z Duszpasterstwa Akademickiego „Węzeł” zorganizowane zostały dwa wyjazdy zagraniczne do krajów Europy Wschodniej i były to: majówki w Wilnie (Litwa) i Lwowie (Ukraina). DA „Kamienica” zorganizowało jeden wyjazd zagraniczny autostopem do Turynu (Włochy). Jezuickie DA jako jedyne nie zorganizowało żadnego wyjazdu zagranicznego.

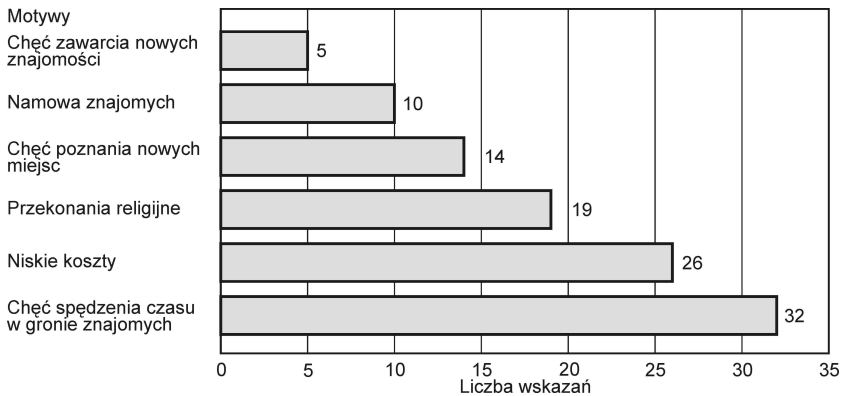

Rys. 3. Miejscowości docelowe wyjazdów zagranicznych organizowanych przez łódzkie duszpasterstwa akademickie w latach 2009–2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych na podkładzie www.geografia24.eu

Motywy uczestnictwa w wyjazdach duszpasterstw akademickich są bardzo ważne ze względu na specyficzny rodzaj tych podróży i główny typ turystyki uprawianej przez członków duszpasterstw, jaką jest turystyka religijna.

Głównym i najczęściej wskazywanym motywem udziału w wycieczkach organizowanych przez łódzkie duszpasterstwa była chęć spędzenia czasu w gronie znajomych i przyjaciół (32 wskazania). Na drugim miejscu wśród motywów zostały wskazane niskie koszty wycieczek duszpasterstw akademickich (26 wskazań), co ma niewątpliwie duży wpływ przy wyborze wyjazdu przez studentów. Na trzecim miejscu znalazł się najbardziej istotny w niniejszym opracowaniu motyw, czyli przekonania religijne (19 wskazań). Umieszczenie tego motywu dopiero na trzecim miejscu może budzić wątpliwości co do głównego założenia tej pracy, czyli tego, że turystyka religijna jest głównym rodzajem turystyki organizowanym przez łódzkie duszpasterstwa akademickie. Jednakże należy zwrócić uwagę, że motyw poznawczy, tj. chęć zobaczenia nowych miejsc, został wskazany przez mniejszą liczbę respondentów (14 wskazań), co potwierdza słuszność stwierdzenia dotyczącego rodzaju turystyki organizowanej przez duszpasterstwa. Kolejnymi motywami uczestnictwa w takich wycieczkach były namowa znajomych (10 wskazań) oraz chęć zawarcia nowych znajomości (5 wskazań).

Rys. 4. Motywy uczestnictwa w wyjazdach organizowanych przez łódzkie duszpasterstwa akademickie w latach 2009–2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Analizując strukturę i charakter wskazanych wyjazdów należy stwierdzić, że blisko połowa z nich miała charakter *stricte* religijny i były to takie podróże, jak: Jezuickie Dni Młodzieży, skupienia duszpasterstw, pielgrzymki do Santiago de Compostela, do Rzymu, piesze pielgrzymi na Jasną Górę, Europejskie Spotkania Młodzieży, Forum Dominikańskich Duszpas-

terstw Akademickich i inne. Są to wyjazdy, których głównym celem był cel religijny, w związku z tym bez wątplenia można je zaliczyć do turystyki religijnej. Pozostałe wyjazdy: na ferie zimowe, majówki, wakacje letnie, spływy kajakowe, rajdy piesze i inne, pomimo że nie miały charakteru *stricte* religijnego, również można zaliczyć do turystyki religijnej choćby z powodu ciągłej obecności duszpasterzy akademickich w czasie tych wycieczek. O charakterze religijnym świadczą różne rodzaje aktywności religijnej, jak na przykład uczestnictwo w mszach świętych, wspólnych modlitwach, nabożeństwach, konferencjach o tematyce religijnej czy odwiedzaniu miejsc związanych z kultem religijnym.

Respondenci w badaniu ankietowym, poprzez serię pytań, zostali poproszeni o dokonanie oceny duszpasterstw akademickich jako organizatorów turystyki dla studentów oraz porównanie ich z innymi organizatorami takimi, jak biura podróży oraz różnymi organizacjami studenckimi. W konsekwencji przeprowadzonych badań ankietowych można sformułować następujące wnioski: w opinii respondentów duszpasterstwa akademickie są lepszymi organizatorami turystyki dla studentów niż biura podróży i inne organizacje studenckie, a wyjazdy przygotowywane przez duszpasterstwa są bardziej atrakcyjne od wycieczek organizowanych indywidualnie, a także są zdecydowanie bardziej atrakcyjne cenowo niż wyjazdy z biurami podróży.

Podsumowanie

Turystyka religijna, będąca przemieszczaniem się jej uczestników, którymi kierują przede wszystkim motywy religijne zwane również kultycznymi, a tym z kolei towarzyszą podstawowe motywy uprawiania turystyki (poznawcze, chęć odpoczynku, przeżycia przyjaźni), jest głównym rodzajem turystyki organizowanej przez duszpasterstwa akademickie i uprawianej przez ich członków, którzy są osobami w wieku studenckim. Ten rodzaj turystyki uprawiany przez tak młode osoby może budzić zdziwienie, gdyż w znacznej mierze większość osób utożsamia uczestników turystyki religijnej z ludźmi w wieku podeszłym. Duszpasterstwa akademickie, które są stowarzyszeniami religijnymi, organizują wiele wycieczek dla młodzieży akademickiej, co daje im szansę na przyciągnięcie młodych ludzi do Kościoła oraz prowadzenie wśród nich tak zwanej nowej ewangelizacji. Dla młodych ludzi poza motywem religijnym wyjazdów, w których uczest-

niczą, ważne są przede wszystkim kontakty oraz spędzanie czasu ze znajomymi i przyjaciółmi, które wskazali jako główny motyw uczestnictwa w wyjazdach, a te z pewnością mają wpływ na ich późniejsze wybory dotyczące rodzaju uprawianej turystyki.

BIBLIOGRAFIA

- JACKOWSKI A., 2003, *Święta przestrzeń świata. Podstawy geografii religii*, Wyd. Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.
- JAN PAWEŁ II, 1991, *Przemówienie do uczestników IV Światowego Kongresu Duszpasterstwa Turystycznego, 17 listopada 1990 r.*, „Pastoral-Information”, XXIV, Bonn, s. 61–64.
- JARKIEWICZ K., 2004, *Duszpasterstwa akademickie Krakowa po II Wojnie Światowej*, Wyd. WAM, Kraków.
- NOLAN M., NOLAN S., 1989, *Christian Pilgrimage in Modern Western Europe*, Londyn.
- OSTROWSKI M., 1999, *Pielgrzymowanie czy turystyka religijna. III Międzynarodowy Kongres Miast Pielgrzymkowych, Częstochowa 23–25 września 1999. Materiały konferencyjne*, Urząd Miasta Częstochowy, Częstochowa, s. 47–53.
- PAWEŁ VI, 1991, *Przemówienie z 1 września 1963 r.*, „Pastoral-Information”, XXIV, Bonn, s. 61–64.
- PRZYBYSZ M., 2008, *Wyspy wolności. Duszpasterstwo akademickie w Łodzi 1945–1989*, Instytut Pamięci Narodowej, Łódź.
- www.da-krakow.pl; 30.05.2016.
- www.da5.lodz.pl; 30.05.2016.
- www.facebook.com/da.piatka; 30.05.2016.
- www.facebook.com/duszpasterstwo-akademickie-wezel; 30.05.2016.
- www.facebook.com/jda.lodz; 30.05.2016.
- www.facebook.com/kamienica-dominikanske-duszpasterstwo-akademickie; 30.05.2016.
- www.geografia24.pl; 30.05.2016.
- www.jdalodz.pl; 30.05.2016.
- www.kamienica.lodz.dominikanie.pl; 30.05.2016.
- www.wezel.lodz.salezjanie.pl; 30.05.2016.

